

Styrdokument i Nacka kommun

Syftet med det här dokumentet är att skapa en enhetlig struktur för och definition av kommunens olika styrdokument. En bestämd definition av styrdokumenterna utifrån deras olika funktion underlättar både för dem som ska skriva dokumenten och för dem som ska förstå och använda dem i verksamheterna. Samtliga styrdokument utgår från Nacka kommuns styrmodell.

Styrdokumentens syfte och funktion

Kommunallagen utgör ramarna för kommunens befogenheter. Utgångspunkterna för styrningen av Nacka kommun är lagar och författningar och den politiska viljan. Kommunens förtroendevalda har möjlighet att genom styrdokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan.

Nacka styrmodell

Nacka kommuns styrmodell består av *vision, grundläggande värdering, ambition, fyra övergripande mål* och *styrprinciper* som är beslutade av kommunfullmäktige. Genom den politiskt antagna styrmodellen anger de förtroendevalda *vad* som ska uppnås i kommunen. Tjänstemannaorganisation bidrar genom sin expertkunskap till *hur* den politiska viljan praktiskt ska genomföras. Styrdokumenterna är verktyg för att förverkliga politiska mål och genomföra fattade beslut. Alla styrdokument ska ha en tydlig utgångspunkt i Nacka styrmodell.

Nackas styrmodell

Diarienummer	Fastställt/senast uppdaterad	Beslutsinstans	Ansvarigt politiskt organ	Ansvarig processägare
KFKS 2017/492	2017-10	Kommunstyrelsen	Kommunstyrelsen	Lena Dahlstedt

De fyra kategorierna av styrdokument

Styrdokumenterna delas in i fyra olika kategorier, där varje kategori av styrdokument har en gemensam funktion.

1. Föreskrifter och taxor

Den *första kategorin* av styrdokument grundar sig på lag¹ och innebär rätt, och i vissa fall skyldighet, för kommunen att besluta om *föreskrifter* riktade till medborgarna eller andra som är verksamma inom kommunen. Föreskrifterna är lokala och kompletterar ofta lag eller förordning. Ett exempel på en föreskrift i Nacka kommun är *Lokal ordningsstadga* där kommunen har fastställt grundläggande bestämmelser om allmän ordning och säkerhet på offentlig plats.

Till föreskrifter räknas också *taxor* som utgör grunden för uttag av avgifter såsom avfallstaxa och avgifter inom äldreomsorgen i Nacka kommun. Föreskrifter antas av kommunfullmäktige.

Föreskrifter är bindande och riktar sig externt, alltså utåt från kommun till exempelvis medborgarna i kommunen.

2. Riktlinjer som talar om vad medborgarna kan förvänta sig

Den *andra kategorin* av styrdokument riktar sig också till medborgarna och avser hur kommunen tillämpar lagstiftning. Kommunen antar *riktlinjer* inom exempelvis ekonomiskt bistånd. Av riktlinjerna framgår det bland annat under vilka förutsättningar som den enskilde kan beviljas ekonomiskt bistånd. Riktlinjer fungerar också som ett verktyg för att säkerställa att handläggningen av de enskilda medborgarnas ärende hanteras lika av tjänstemännen i kommunen och i enlighet med styrmodellen. Riktlinjer beslutas av ansvarig nämnd eller kommunfullmäktige.

3. Ansvarsfördelning och grundläggande bestämmelser för kommunens organisation

Den *tredje kategorin* av styrdokument styrs av kommunallagen. De består av *reglementen*, *arbetsordningar* och *delegationsordningar* och reglerar i huvudsak ansvarsfördelningen i kommunen samt vem som har rätt fatta beslut. Denna kategorin av styrdokument riktar sig både externt, genom att de förklarar på vilket sätt kommunen har fördelat ansvaret, och internt, genom att de reglerar ansvaret inom organisationen.

- A. Kommunfullmäktige antar reglementen som delar sig i
 - i. reglementen som anger vilka nämnder kommunen har och vilka ansvarsområden vardera nämnden har och
 - ii. reglementen med övergripande bestämmelser som gäller för hela organisationen.
- B. En arbetsordning anger ett beslutande organs arbetsformer.

¹ Detta omfattar även förordningar eller författningar

- C. Nämnderna antar delegationsordningar som ger ett utskott, förtroendevald eller en tjänsteman rätt att fatta beslut i nämndens namn inom nämndens ansvarsområden.

4. Strategiskt styrande dokument för olika ansvarsområden

Den *fjärde kategorin* av styrdokument är strategiskt styrande inom olika kommunala ansvarsområden. Dokumentet ska fungera som en bro mellan kommunens styrmodell och ett kommunalt ansvarsområde. Strategisk styrning sker antingen genom

- program
- policy
- så här gör vi i Nacka

Så här ska kategori fyra - strategisk styrning genom styrdokument - användas

För att genomföra den politiska styrningen tar Nacka kommun fram egna styrdokument i syfte att leda och styra arbetet i organisationen. Den *fjärde kategorin* av styrdokument ska därför fungera strategiskt styrande och riktar sig inåt i organisationen. Den *fjärde kategorin* av styrdokument ska på så sätt fungera som en bro mellan styrmodellen och de specifika ansvarsområdena och därför är det viktigt att det av själva dokumentet framgår hur styrmodellen praktiskt förverkligas i vardagen. Det ska alltså framgå på vilket sätt styrdokumentet ska stödja att kommunen inom ansvarsområdet uppfyller och arbetar utifrån visionen om öppenhet och mångfald. På samma sätt ska det framgå hur dokumentet bidrar till att de övergripande målen (till exempel bästa utveckling för alla) uppnås, vad ambitionen innebär för det aktuella området och hur styrprinciperna påverkar ansvarsområdet. Hela styrmodellen ska därför brytas ned för att resultera i strategisk styrning.

Nedan följer en genomgång av styrdokument med funktionen strategisk styrning. Där beskrivs de olika dokumenten och hur de ska användas.

Program

Ett program ska vara kommunövergripande och beskriva "hur" kommunen ska göra för uppnå något inom ett avgränsat område. Program kan ange såväl mer övergripande prioriteringar som konkreta mål och åtgärder samt anger vem som ansvarar för att åtgärderna genomförs. Program beslutas av kommunfullmäktige om de är av särskild vikt och omfattar flera nämnders ansvar. I annat fall beslutas de av kommunstyrelsen. Om lagstiftaren eller annan myndighet som har rätt att utöva styrning över kommunen, anger att kommunen ska anta en plan för ett visst område, används den struktur som gäller för program.

Strategi

Vägval - Strategin anger vilka inriktningar som är viktigast inom ett område. En strategi pekar ut strategiska vägval och de områden som är avgörande för att nå målet, men går inte in på hur man praktiskt ska agera. Strategin ska alltså inte ta ställning till utförande, åtgärder eller metoder. Dokumentets funktion är att peka ut riktningen och ange prioriteringar. Strategin beslutas av kommunfullmäktige om den

är av särskild vikt och omfattar flera nämnders ansvar. I annat fall beslutas strategin av kommunstyrelsen eller ansvarig nämnd.

Policy

En policy beskriver kommunens *förhållningssätt* inom ett område. En policy ger på en övergripande nivå vägledning om kommunens uppfattning inom ett område. En policy anger kortfattat och översiktligt värderingar och principer för att styra organisationens agerande inom ett visst område. En policy ska inte ge några fasta regler utan principer som ska tjäna som vägledning inom det aktuella området. Den säger varken ”hur” något ska göras eller ”vad” som ska göras. En policy ska inte innehålla mål. En policy antas av kommunstyrelsen.

Så här gör vi i Nacka

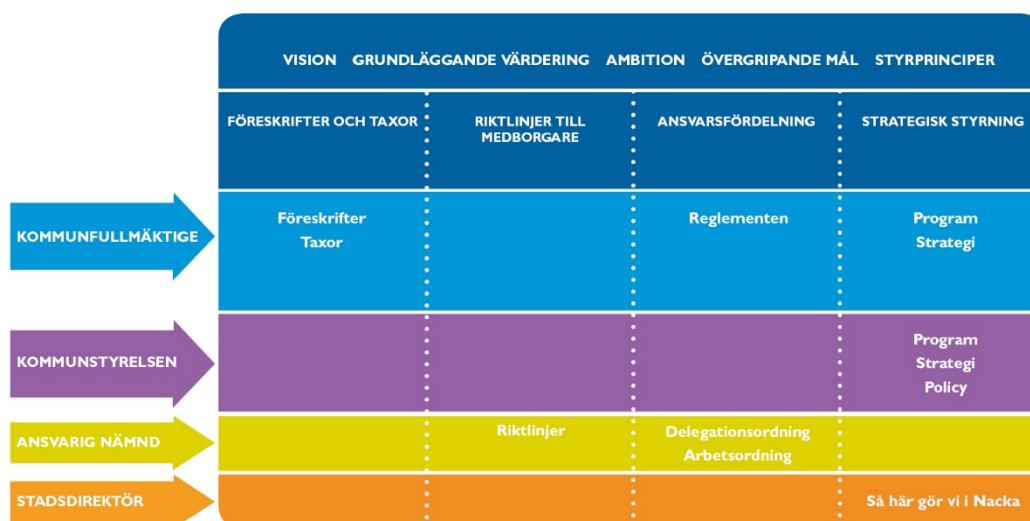
Ibland behövs en mer detaljerad styrning för tjänstemannaorganisationen. Då används ”Så här gör vi i Nacka”. Dokumentet ger vägledning så att frågor hanteras på ett likvärdigt sätt oavsett verksamhet. Detaljeringsgraden är därför högre än i övriga styrande dokument. Den här typen av styrdokument beslutas av stadsdirektören.

Vid behov av konkretisering

Som framgår ovan ska de strategiskt styrande dokumenten i huvudsak vara på en övergripande nivå. Det kan därför finnas behov av att ett strategiskt styrdokument konkretiseras och omsätts genom kompletterande dokument som till exempel handbok och rutiner. En handbok kan exempelvis beskriva vilka åtgärder och insatser som krävs för att praktiskt förverkliga en strategi.

Illustration av styrdokument

Bilden nedan illustrerar hur kommunens styrdokument tar utgångspunkt i Nackas styrmodell. Det framgår också hur kommunens styrdokument kategoriseras. Av pilarna framgår vem som ska anta styrdokumentet. Av den översta pilen framgår vilka styrdokument som antas av kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige ska alltså i vissa fall anta program och policy. Det ska exempelvis ske när dokumenten är av särskild vikt och omfattar flera nämnders ansvar.

Upphävande

Ett styrdokument ska upphävas om det är inaktuellt eller har ersatts av ett nytt styrande dokument. Styrdokument med slutdatum eller begränsad giltighetstid upphävs per automatik vid angiven tidpunkt.